

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 46. årgang Nr. 4/2012

*Nasjonalparken
Friluftsliv på resept
Fuktig reservattur...*

SLÅRING
OM
ØSTMARKA

Vedtak om nasjonalpark i julegave?

Av Johan Ellingsen

Østmarkas Venners forslag om en nasjonalpark i de indre delene av Østmarka kom et skritt nærmere målet på høstmøtet den 5. november. Skullerudstua var fylt helt opp av interesserte medlemmer, og vi hadde panel av viktige politikere og organisasjonsmenn. Først fikk vi en halvtimes gjennomgang av motivene for nasjonalparken ved Sigmund Hågvær. Norge mangler en nasjonalpark i de lavereliggende skogsområdene på Østlandet, og den siste muligheten ligger i Østmarka. Markaloven sikrer ikke dette intakte skogslandskapet fordi den ikke regulerer skogbruket. Derfor er det fullt lovlig å forlenge skogsbilveiene inn i «hjertet» av marka og hogge der. En nasjonalpark på om lag 40 kvadratkilometer kan «pakke inn» de to reservatene som allerede finnes og danne et totalt verneområde på ca. 60 kvadratkilometer. Mesteparten av arealet er kommunalt eid, og full erstatning blir gitt. Det skal være en brukspark, og nåværende bruk fortsetter. Her er noen uttalelser fra deltagerne i panelet:

Ola Elvestuen (byråd for miljø og samferdsel, Venstre):

– Jeg er enig i forslaget og vil be samferdsels- og miljøkomiteen om å gå videre med saken. Oslo er en stor grunneier i området og vil

ikke gjøre noe som undergraver vernet. Oslo kommune må gå foran, få med de andre berørte kommunene, bruke vår tyngde og vise at vi mener alvor. Byen utvikles med 10-12.000 innbyggere hvert eneste år, og byen må ikke miste sin sjel. Marka blir enda viktigere med 200.000 nye innbyggere. Med en nasjonalpark legger vi en verdi til byen og gir den en ny dimensjon. Dette må vi derfor støtte og få igjennom bystyret før jul. Han rådet ØV til å tale varmt for det man er for og mindre om det man er i mot og takket Østmarkas Venner for et veldig godt grunnarbeid.

Marianne Borgen (leder av samferdsel- og miljøkomiteen, SV):

– Imponerende dokumentasjon fra Østmarkas Venner. Det er flott at byråden er så klar og at det kommer en klar anbefaling om behandling før jul. Jeg er vokst opp med Østmarka og husker Sverre M. Fjelstads filmer, men jeg viste ikke at de var tatt opp i Østmarka. Jeg håper at Oslo har så stor gjenomslagskraft at vi kommer helt i mål.

Abdullah Alsabeehg (fraksjonsleder for Ap i samferdsel- og miljøkomiteen):

– Ap er positive til forslaget og gleder seg til å få forslaget til behandling. For meg henger

Begeistrede paneldeltagere. Foto: Steinar Saghaug.

ordene nasjonal og hovedstad sammen. Dette er en viktig sak for byen. Jeg bor i nærheten av Østmarka og gikk på Ulsrud videregående skole, brukte marka og er oppvokst av et nasjonalparksenter for barn og ungdom.

Maren Esmark (generalsekretær i Naturvernforbundet):

– Naturvernforbundet støtter planen og bidrar så godt vi kan. En fjerdedel av Norges befolkning blir naboer til nasjonalparken. Den er også viktig for bevaring av biologisk mangfold. Nasjonalparken gir status og mulighet for næringsliv/turisme.

Hans Petter Aas (styreleder i Oslo og omland friluftsråd, OOF):

– OOF går inn for forslaget med entusiasme. Han minnet om at debatten om Oslos arealmangel har pågått i 75 år og ville som Elvestuen knuse myten om den påståtte arealmangelen til boliger. – Marka er unik og umistelig. Tusen takk til Østmarkas Venner.

Etter en diskusjon der salen deltok, ble hovedkonklusjonen at nasjonalparken blir et viktig tiltak for å fremme *livskvalitet* og *folkehelse*. Dette formålet er egentlig upolitisk, og noe som alle burde kunne samles om.

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Styret i Østmarkas Venner 2012–2013

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdóttir 95 99 23 49
E-post: helga@ostmarkasvenner.no
Redaksjonskomité: Ane Haugland og Cathrine Søberg

Forsidebilde: På skitur i hjertet av Østmarka
Foto: Espen Bratlie
Grafisk design, repro og trykking: 07 Gruppen AS, Oslo
Opplag: 4 500
Frist for stoff til neste nr. er 15. januar 2013

Leder: Johan Ellingsen 90 92 15 68

Sigmund Hågvær 91 71 45 10
Wenche Fuglstad 97 54 36 14
Ingunn Lian Nylund 94 98 20 06
Varamedlemmer: Ane Haugland 97 59 80 05

Nestleder: Helga Gunnarsdóttir 95 99 23 49

Arne Kvalheim 90 03 33 40
Inger Tangen 41 25 66 47
Arild Rambøl 90 07 81 09

Sekretær og medlemsarkiv: Monica Hoel 97 64 05 84 **Regnskap:** Kristin Ohnstad 93 40 66 71
E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Ingvild Reymert, Heidi Sørensen og Marianne Borgen nyter utsikten fra branntårnet på Kjerringhøgda.
Foto: Sigmund Hågvær

På tur til Østmarka nasjonalpark

Av Heidi Sørensen, stortingsrepresentant for SV

Det er skyfri oktoberhimmel, og sola henger lavt over skogen. Fra branntårnet på Kjerringhøgda i Østmarka kan du se skog, nesten så langt øyet rekker. For du ser Noreffell og du skimter Gaustadtøppen, men det som slår deg er skogens ro.

En halv times kjøring fra Operaen og Oslo S kan du stå og se utover store områder uten hogstflater, skogsbilveier eller andre tekniske inngrep. Her har dyreliv og mennesker et fristed fra larm og støy. En gaupe har tilhold her, og kanskje får området besøk av en ulv igjen. Naturkvalitetene i Østmarka er ubestridelige.

Da Østensjøvannet SV inviterte til søndagstur til det som kan bli vår nye nasjonalpark ble det mitt første møte med Kjerringhøgda og utsikten derfra. Et par dusin entusiastiske deltakere fulgte Sigmund Hågvær fra Østmar-

kas Venner på tur denne søndagen. Det er alltid gøy å være på tur med noen som kan så mye om natur som Sigmund. Naturopplevelsen blir mye dypere, mer intens, og du ser ting et utrent øye ikke ville ha lagt merke til.

Nasjonalparkhistorien i Norge

Det er 50 år siden Soria Moria-slottet i norsk fjellnatur ble vernet og Norge fikk sin første nasjonalpark. Det er all grunn til å gratulere Østmarkas Venner med å bruke 50-årsmarkeringen for etableringen av Rondane som Norges første nasjonalpark til å lansere forslaget om Østmarka som ny nasjonalpark.

Norges nasjonalparker:

1962: Rondane	1989: Saltfjellet Svartisen	2006: Seiland
1963: Børgefjell	1991: Jostedalbreen	2006: Varangerhalvøya
1970: Øvre Pasvik	2001: Forollhogna	2009: Lomsdal Visten
1970: Stabbursdalen	2003: Møysalen	2009: Ytre Hvaler
1970: Ånderdalen	2003: Dovre	2009: Breheimen
1971: Rago	2004: Skarvan Roltdalen	2010: Sjunghatten
1971: Femundsmarka	2004: Junkerdalen	2011: Rokhunborri
1971: Øvre Dividal	2004: Lierne	2011: Langsua
1974: Dovrefjell	2004: Gutulia	2012: Fulufjellet
1975: Øvre Anarjohka	2004: Blåfjella Skjækerfjella	2013: Østmarka?
1980: Jotunheimen	2005: Folgefonna	
1981: Hardangervidda	2006: Reinheimen	
1986: Reisa	2006: Hallingskarvet	

Norge var ikke noe foregangsland innenfor natur- og miljøvern for 50 år siden. Sverige hadde fått sine fem første nasjonalparker så langt tilbake som i 1909, og USA vernet Yellowstone som sin første nasjonalpark allerede i 1872. Den første norske naturvernloven som ble vedtatt av Stortinget i 1910 åpnet ikke for muligheten til å opprette nasjonalparker, det var først med naturvernloven av 1954 at det ble mulig å lage nasjonalparker også i Norge. 21. desember 1962 ble Rondane nasjonalpark vernet ved kongelig resolusjon.

I dag har vi etablert 35 nasjonalparker på fastlandet, likevel er det seks fylker som ikke har nasjonalpark; Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder, Vestfold, samt Oslo og Akershus. Dette kan skyldes at naturen i disse fylkene ikke kvalifiserer til nasjonalparkstatus, at naturverdiene i disse fylkene rett og slett ikke holder nasjonalparkstandard. Jeg tror ikke det er tilfelle. Saken er vel mer at vernearbeidet ikke har kommet langt nok i disse områdene, og at presset på utbygging alltid har vært stort. Det finnes lokalt initia-

tiv for å få etablert en nasjonalpark i alle disse fylkene.

Østmarka som nasjonalpark

De fleste norske nasjonalparker ligger til fjells. Over 30 prosent av landets fjellareal er vernet, men bare to prosent av skogen er det. Det er ikke mange sammenhengende skogområder igjen som kvalifiserer for nasjonalpark. Statens naturvernråd foreslo i sin tid Vestmarka i Hedmark vernet som landskapsvernområde som en del av nasjonalparkplanen. Denne ble tatt ut, men området er gitt en særlig omtale i Stortingsmeldingen om nasjonalparkplanen. Østmarka har mange av de samme kvalitetene, og Sigmund Hågvær forteller ivrig at Østmarka er siste mulighet for å opprette en nasjonalpark i skogsområdene i Sørøst-Norge.

I Østmarkas indre deler finner vi det største gjenværende inngrepsfrie naturområdet innenfor Oslo, Akershus, Østfold og Vestfold, samt Hedmark og Oppland sør for Gjøvik – Ringsaker – Elverum. Ingen andre skogsområder i marka, eller på hele Østlan-

det, har tilsvarende naturkvaliteter. Det er disse områdene vi har panoramautsikt til fra branntårnet på Kjerringhøgda.

Den aktuelle nasjonalparken kan bli på ca. 40 km², pluss kjernen i parken som vil være de to naturreservatene Østmarka naturreservat (18 km²) og Ramstadslottet naturreservat (2 km²). Hovedformålet med nasjonalparken vil være rekreasjon, friluftsliv og økoturisme. Verner vi disse 60 km² bevarer vi et enestående naturdokument for ettertiden.

Utsikt fra Kjerringhøgda tårnet mot Vangen og med Mosjøen i det fjerne. Foto: Sigmund Hågvar.

Etter å ha blitt bergtatt av utsikten på Kjerringhøgda gikk vi til Vangen gjennom gammel skog. Selv om dette området ikke er en del av dagens naturreservater, kunne Sigmund fortelle oss at her er det definitivt kvaliteter som kunne kvalifisere for naturreservatstatus. Den blåmerkede stien gikk opp og ned slik stiene gjør i Østmarka, til vi nærmest plutselig var ankommet Vangen, Skiforeningens markastue som kunne friste med varme bol-
ler, kaffe, masse turfolk og fin utsikt.

Nøkle vann som skøytevann.

Foto: Øyvind Pettersen.

Isen lever

Av Sigmund Hågvar

Nylagt is
på skogsvannet.
Sterk og hard.
Gror seg langsomt
tykkere i dypet.

Lav sol.
Og frosne, røde
tranebær
mellom snøflekker
på myrene.

Det er stille
og kaldt.

Da plutselig:
SPOIING!
Et smell
med en underlig klang
fra isen.

En svartspett
roper skremt
fra en åsrygg.

Det er isen
som har begynt
å leve.

Så kommer kvelden
med myke oii-oii
fra vikene.

En tynn måne stiger
og skogen blir svart.

Da starter brått
en dundrende kanonade
innved land et sted.

Et torden bølger
over hele vannet,
som skarpe skudd
og drønn.

Panseret sprekker
i hele vannets
lengde!

Ekko på ekko
dirrer
mellom åsene.

Du bever
i din trygge hytte:
Får du sove
i natt?

NYTT fra styret!

Styremøte nr 6 23. august

- **Nei til endring av markagrensa.** Styret behandlet en høring vedr. boligbygging på Gjersrud/Stensrud, der det er snakk om å ta enkelte deler ut av Østmarka med tanke på boligbygging og veier, mot at det kompenseres med områder ved Stensrud (på grensen mot Sørmarka) som legges inn i marka. To fra styret har befart de aktuelle områdene. Styret tiltrådte en felles uttalelse med OOF som fastholder vår restriktive holdning til endring av markagrensa.
- **Østmarka fra A til Å.** Styret behandlet en samarbeidsavtale med forfatter Even Saugstad der foreningen støtter utgivelsen av boka Østmarka fra A til Å mot at medlemmene får kjøpt boka til medlemspris.
- **Kontaktmøte med Bymiljøetaten (BYM) 21. juni.** Flere styremedlemmer deltok på kontaktmøtet med BYM der alle friluftsforslagene ble orientert om aktuelle saker som etaten jobber med. Vi etterlyste fortgang i arbeidet med å restaurere Korketrekkeren og i arbeidet med å sette i stand Sørli som en besøksgård. Vi tok også opp utfordringene knyttet til den økende terrengsyklingen i marka blant annet med store terrengsykkelritt i Østmarka. Vi ba om et eget møte med etaten for å ta opp flere viktige spørsmål vi hadde rundt driften av kommuneskogen i Østmarka.
- **Endret hogstkvantum for Oslo kommunes skoger.** Fra BYM har vi fått tilsendt forslag til byrådet om endret hogstkvantum for Oslo kommunes skoger. Tilveksten i kommuneskogen er på ca. 40 000 m³. Det er planlagt å ta ut 25 000 m³ som tynningshogst. Rent skogfaglig er det ingen grunn til at vi skal protestere, men vi frykter mest måten det gjøres på med mer veibygging, samt økt risiko for sporskader.
- **Økonomisk støtte.** Østmarkas Venner har mottatt kjærkommen økonomisk støtte til vårt arbeid fra kommunene Oslo, Lørenskog og Rælingen.
- **De nye verneområdene.** Fylkesmannen oppfordrer til å spille inn forslag på navn på de nye verneområdene samt avgrensning og vernebestemmelser. Det er viktig at ØV gir innspill slik at våre forslag og intensjoner blir tatt med før saken sendes på høring på nyåret.

Styremøte nr. 7 – 4. oktober

- **Østmarka Nasjonalpark.** Styrets nestleder er også varamedlem til styret i OOF. Hun refererte fra styremøte i OOF der det ble fattet et vedtak om å støtte vårt forslag om opprettelse av en nasjonalpark i Østmarka. Vi har hatt en kronikk i Aftenposten om planene våre, og det er reist et spørsmål fra leder i miljøkomiteen Marianne Borgen til byrådet v/Ola Elvestuen om hva som skjer med saken. Videre arbeid ble diskutert.
- **Terrengsykling i marka.** Styret hadde en grundig gjennomgang av spørsmålet der blant annet diskusjon om hva markaloven og friluftsløven hjemler om regulering av enkelte aktiviteter. Styret registrerer at det er mye interesse og diskusjon rundt saken og har bl.a. registrert at ødelagte stier rundt Bøler skaper problemer for andre idrettsaktiviteter og turgåere. Vi er tilfredse med at OOF nå også vil ta saken opp på et eget møte med alle friluftsforslagene.
- Styret gikk gjennom en økonomisk oversikt per september 2012 og kan konstatere at vi i det alt vesentlige følger budsjettet. Vårt anslag om nye medlemmer ser ut til å holde!

Hogst på Haukåsen sommeren 2012

Foto: Steinar Saghaug

Av Jon Christiansen, Bymiljøetaten Oslo kommune

Haukåsen radar ble satt opp i 1964 for å dekke luftrommet over Østlandet og spesielt som innflygingsradar for Fornebu lufthavn. Radaren er plassert høyt for å ha «fri sikt» i alle retninger, og ved gode forhold kan en se fly helt fra Danmark til Trondheim. Kommunikasjonen mellom Oslo kommune og de som til enhver tid har driftet radaranlegget har vært løpende, og det er utført flere hogster på Haukåsen etter 1964 for å bedre signalene for radaren.

Radaren ble renoveret i 1992, og etter dette er det gjennomført jevnlige målinger og kontroll av radardata. Det er over tid registrert økende omfang av signalforstyrrelser som følge av vegetasjonen rundt radaren. Fri sikt fra Haukåsen radar til luftfartøyer er avgjørende for at Avinor kan levere en god flysikringstjeneste på Østlandet, inklusive inn- og utflyging til Oslo lufthavn Gardermoen. I området rundt Oslo sentrum og Oslofjorden er det også stor aktivitet med småfly og

helikopter i lav høyde. Hensynet til sikkerhet og beredskap gjør det vesentlig å ha best mulig radardekning fra Haukåsen radar.

Den 22. mai 2012 ble det foretatt befarings på Haukåsen med Avinor og Bymiljøetaten til stede. Formål med denne befaringsen var å beskrive hvilket omfang hogsten rundt radaren måtte ha for å åpne for fri sikt og gi tilfredsstillende effekt for radarsignalene. Det ble bestemt at kronetaket på skogen i et gitt område rundt radaren måtte senkes 3–6 meter.

Hogsten ble gjennomført etter planen slik at de største trærne ble tatt ut for å senke vegetasjonshøyden. Dette medførte et fragmentert skogbilde som fortsatt ga forstyrrelser på radarsignalet. Dermed ble det iverksatt ny runde med hogst i området for å sikre at det ikke oppstår radarforstyrrelser. Dette er bakgrunnen for hogsten som er utført på Haukåsen.

Friluftsliv på resept

Av Sigmund Hågvat, professor emeritus i naturvern og styremedlem i ØV

Fysisk aktivitet er den faktor som har størst effekt på vår totale helsetilstand. Kombinert med naturopplevelser blir den positive effekten enda bedre. Dette er hovedkonklusjonen i rapporten «Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse», utgitt av Nordisk Ministerråd i 2009. Rapporten er basert på oppdatert kunnskap fra Norge, Sverige og Danmark, supplert med utenlandske studier.

Utgangspunktet er en beskrivelse av helse-tilstanden i de nordiske landene. Befolkningen preges i dag av to store helseproblemer: økende fedme og utbredt depresjon. Fedmen skyldes hovedsakelig fysisk inaktivitet. Depresjonen antar man skyldes vår vestlige kultur, som preges av materialisme og et evig jag etter økt fortjeneste. Det gir grobunn for en misnøyekultur som lett slår over i depresjon. Mens sykdomsbildet tidligere var dominert av smittsomme sykdommer, preges Norge og Norden nå av ikke-smittsomme sykdommer, skapt av vår «moderne» livsstil.

Omtrent halvparten av Nordens befolkning lever ikke opp til anbefalingene om daglig fysisk aktivitet. Andelen overvektige voksne er steget til 40 prosent og andelen overvektige barn til 15-20 prosent. Mangel på fysisk aktivitet er en medvirkende årsak til mange vanlige sykdommer. Dette fører til store omkostninger både for den enkelte og for samfunnet, og de nordiske regjeringene oppfatter dette som en alarmerende utvikling. Det er beregnet at fysisk inaktivitet koster det svenske samfunnet seks milliarder kr. årlig. Psykiske lidelser alene har en samlet kostnad på flere hundre milliarder kroner i Norden hvert år. På samme måte som fedme drar andre sykdommer med seg, fører psykiske lidelser til betydelig høyere risiko for hjerte/karsykdommer. Sumvirkningen av økt fedme og depresjon er nedsatt livskvalitet i befolkningen.

Regelmessig fysisk aktivitet – selv om det foregår innendørs – har klar positiv effekt på å redusere både overvekt og psykiske li-

delser. Særlig det siste er interessant, for dette poenget har druknet i debatten om overvekt og fedme. Flere utenlandske studier gjennom de siste ti år har vist at fysisk aktivitet kan hjelpe mennesker ut av angst og depresjon. Man sover bedre, får mer overskudd, bedre selvfølelse og reduserer bruken av beroligende medisiner og sovetabletter. Det viser seg at forbedringene i kropp og sjel støtter hverandre i et positivt samspill. Man snakker om «effektkjeder» og at bedret livskvalitet er sluttmålet, eller siste lenke, i effektkjeden. Denne typen forklaringsmodeller visker ut den konstruerte forskjellen mellom kropp og sjel og åpner for et samarbeid mellom ulike profesjoner.

Det siste poenget er at fysisk aktivitet gir størst helseeffekt når den foregår i naturen. Mens vårt travle samfunn ofte trigger stress og «fare-/flukt-reaksjoner», møter naturen oss med skjønnhet, ro og gode opplevelser. Naturen er kravløs og stimulerer legende prosesser og hvile. Friluftsliv og naturopplevelser hjelper oss til å bygge både fysisk og psykisk helse. Og sluttproduktet er økt livskvalitet.

Ingen overraskende konklusjon, vil mange si. Nettopp. Som folkehelserådgiver Anette Myrvang uttrykker det: «Vi må ikke glemme vitnesbyrdene opp i alt det vitenskapelige». For dagens forskning bekrefter rett og slett det mange «vet»: Friluftsliv og naturopplevelser gir oss ny kraft og økt livsglede.

Denne rapporten er viktig fordi vi nå har et dokumentert grunnlag for å ta noen enkle grep som kan bedre folkehelsen betydelig. Den beste medisinen mot de to livsstilssykdommene overvekt og depresjon er å komme

seg ut på tur. Det gjelder både i forebyggende og helbredende sammenheng. Dette er billig medisin. For naturen er gratis. Og den er døgnåpen.

Den politiske utfordringen er i prinsippet enkel: Folk må motiveres til å øke sin fysiske aktivitet, helst i form av friluftsliv. Og vi må bli langt mer bevisst på å redde «grønne lunger» og alle typer nærnatur som kan gi oss gode naturopplevelser. Selv et gammelt tre eller en hundremeterskog kan virke berikende i nærmiljøet. Barns aksjonsradius er begrenset helt opp til 16 års alder. Dette stiller store krav til kvaliteten i deres daglige omgivelser utendørs. Rapporten peker på nødvendigheten av mange nok og gode nok naturområder som er tilgjengelige i barns skole- og fritid. Utviklingen går nå hurtig i feil retning. I femårsperioden 1999-2004 ble hele 12 prosent av de grønne arealene i og ved Norges største byer og tettsteder bygget ned.

Fordi naturkontakt og friluftsliv bidrar til god folkehelse, ligger den politiske utfordringen like mye i Helse- og omsorgsdepartementet som i Miljøverndepartementet. I Sverige er «fysisk aktivitet på resept» blitt vanlig, delvis som erstatning for medikamenter. Gjennom egenaktivitet eller organiserte turer skaper man en mer aktiv livsstil. Er «friluftsliv på resept» aktuelt i Norge? Vil vi oppleve at helsevesenet engasjerer seg i å redde Oslos gjenværende grønne lunger? Friluftsliv som medisin banker nå på helseministerens tunge dør. Hører han at det banker?

Artikkelen ble første gangen trykket som kronikk i Dagbladet 10.11.2010

En spesiell nyttårsopplevelse i Østmarka for lenge siden

Av Torstein Hervland

Før du leser videre så slukk alt elektrisk lys, bruk bare stearinlys og forbered deg på en litt skummel historie.

Det var vel nyttårshelgen 1949 at en god venn, Øistein Røvik, og jeg fant på at vi skulle feire nyttårsaften og gå inn i det nye året fra laaangt bort – i Østmarka. Vi startet fra Skullerud dagen før lille nyttårsaften med stor oppakning beregnet til å ligge ute og med en god del «fyrverkeri» som vi hadde fått tak i etter tyskerne ved frigjøringen. Soveposen min var stoppet med bomull og gjennomskinnelig i alle sømmene. Den hadde jeg fått til konfirmasjonen året før og den var allerede velprøvd. Det var for lite snø til at vi kunne bruke ski, og vi labbet i vei i snø til over ankene. Vi kjente stien

Åa mellom nordre og søndre Elvåga ca 1949

godt fra mange turer på barmark, men det ble nokså slitsomt etter hvert.

Inne ved Elvåga tok vi oss over åa mellom nordre og søndre og fortsatte nordover og østover opp Deledalen. Vi hadde planlagt å ligge over i Musehogget, og dit kom vi ganske slitne i skumringen. Det var godt å komme i hus. Vi hadde en bra kveld, men i løpet av natten fastslo vi at koia bar sitt navn med rette. Det ble en stadig jakt på mus som sprang på bordet og over alt. På natten merket jeg en aktivitet i håret og jeg trodde at det var min kamerat som prøvde å roe meg ned fra snorkingen, men det hadde det ikke vært ...

Lille nyttårsaften ble nokså hustrig med våt snø, og vi bestemte oss for å ta det litt rolig og prøve å finne nattely under tak. Det ble til at vi gikk til Bjonnebeite for å ligge i skogsarbeiderkoia som var der. Da vi kom dit i kveldingen, i snøvær så fillene føk, våte og slitne, så var ovnen varm! Det var en overraskelse, men vi tok det for at tømmerhoggerne nylig hadde forlatt koia for å dra hjem til bygda til helgen. Og det var behagelig å komme til et varmt rom og få tørket tøy og utstyr.

Vi rigget oss til med stearinlys på bordet og fikk det ganske koselig. Så lagde vi et kraftig måltid med stekt flesk og kokt makaroni.

Mens vi satt der og spiste sier min venn at han hørte noen utenfor. Men vi ble fort enige om at i slikt vær ville ingen oppholde seg ute uten å komme inn. ... Men da vi skulle legge oss for kvelden og gjorde et ærend ut fikk vi en ny overraskelse, og den var ikke god. Hjertene hoppet i halsen. På trappen var det tydelige spor av store mannfolkstøvler i nysnøen etter en som tydeligvis hadde gått opp til døren og lyttet før han hadde gått rundt hjørnet bort til vinduet for å titte inn. Sporene forsvant videre bort i skogen ... Den personen som hadde etterlatt seg de sporene kunne ikke ha «rent mel i posen».

To gutter i 16-årsalderen i en skogskoie i mørke skogen og så langt som det var mulig for å komme til folk i alle retninger, midt i Østmarka – og en ukjent person luskende rundt. Vi var ikke høye i hatten, men vi hadde ikke noe valg, vi måtte bare ta det som måtte komme. Vi gjorde klar en lang solid snor for å ha noe å binde personen med om det skulle bli nødvendig, og så krøp vi i posene og skulle holde vakt annenhver gang utover natten. Jeg tok første vakt og skulle purre kameraten min når jeg ble trett. Men slitne og mette som vi var gikk det ikke bedre enn at jeg sovnet før jeg fikk purret min venn og da vi våknet om morgenen hadde intet skjedd. Det var en lettelse da dagslyset kom igjen. Men hvem hadde vært på besøk uten å komme inn??

I ettertid lurte vi på om det kunne ha vært Albert eller Johan Næs. De hadde jo tilhold i de traktene. Vi visste ikke om dem da, men det kan være nærliggende å tenke seg at en av dem brukte koia innimellom? I den nye utgaven av Østmarka fra A til Å kan vi lese

Musehogget

at Albert var død på det tidspunktet så da må det i tilfelle ha vært Johan.

Været letnet og det gjorde vi også. Nyttårsnatten ble tilbrakt ute på et høydedrag lenger vest med svært fyrverkeri av tyske etterlatenskaper. Kvelden og natten var ikke helt fri for mystikk da heller, vi registrerte at noen holdt øye med oss uten å gi seg tilkjenne. Men vi kom vel hjem på nyttårsdagen, en spesiell opplevelse rikere.

På en annen tur på barmark, trolig i området vest for Skålsjøen fant vi en primitiv hytte. Kan det ha vært hytta til Johan?

Hytta til Johan i nærheten av Skålsjøen?

En gammel sti ned til
Nøkle vann dukker opp
fra glemselen.
Foto: Steinar Saghaug.

Oppdagelsesferd i ukjent landskap

Av Wenche Fuglstad og Johan Ellingsen

Vi mennesker har i årtusener søkt å påvirke naturen rundt oss for vårt eget beste, det være seg med hensikt i å skulle dyrke mat og brødfø seg selv eller for å imponere sine omgivelser med sin egen fortrefelighet og velstand. Skogene i Østmarka har gjennom tidene huset mennesker av alle slag som for eksempel en fattig småbruker og skogsarbeider på Bøvelstad eller en velstående konsul Heftye på Sarabråten. En ting har disse to svært ulike personer dog til felles – det landskapet de en gang skapte er i ferd med å gro igjen for å gå tilbake til naturen.

I Østmarkas Venner er vi opptatt av å kunne fortelle begge disse historiene fordi de gir et inntrykk av livet slik det en gang var her

inne på skogen. Vi hadde gleden av å delta på to dugnader i høst som ga oss et blikk tilbake i historien. På Bøvelstad fant vi bondens rydningsrøyer og steingarder som vitner om et slit for å holde buskap, slå med ljå og overleve i en barsk natur.

Hesjer på Bøvelstad. Foto: Johan Ellingsen

På Sarabråten fant vi sirlig opplagte steinmurer til spaserveiene ned til idylliske Nøkle vann der hjulbåten Sara en gang lå og ventet. Det ligger nok en genetisk nedarvet tilfredsstillelse og nysgjerrighet hos oss mennesker i å åpne landskapet for å lære om historien og for nok en gang å slippe fram sol og varme og fremme fruktbarhet. Slik finner vi spor i landskapet som forteller om livet slik det utspant seg i bondens og konsulens landskap i en ikke alt for fjern fortid.

På Sarabråten med nær 100 år med gjengroing, er det nå så tett at din ferd med øks og sag inn i krattskogen kan bringe deg stadig nye overraskelser. Som arkeologer med kost og skrape ryddet vi oss rundt de gamle hus-tuftene på Sarabråten for å bli stadig mer overrasket over å finne gamle trapper, stier og kjerreveier anlagt med ufattelig mye slit, kun for konsulens fornøyelse...

Det var dette som var målet for en dugnad som vårt nye Sarabråtenprosjekt hadde inviteret til den 22. september i høst. I samarbeid med ildsjeler fra Østensjø Historielag, Nøk-

levann Ro- og Padleklubb, DNT OO og Østmarkas Venner trådte vi inn på arenaen rundt Sarabråten godt bevæpnet med økser, sager, hekksakser, stålborster, skraper og sigd. Med kyndig veiledning fra Anders fra By-miljøetaten fortsatte vi det ryddearbeidet som etaten selv var i gang med. Ekstra hyggelig var det at vårt initiativ ble tatt meget godt i mot av etaten; her kunne vi, friluftsfolket gjøre nytte for oss med et felles mål om å kunne gjøre historien bak Sarabråten tilgjengelig for våre etterkommere.

En godt sliten ryddegjeng satte seg til slutt rundt kaffebålet for å bli fortalt noe av historien bak Sarabråten av kunnskapsrike Even Saugstad fra Sandbakken. Historien om konsulens bruk av Sarabråten går fra starten her inne i 1850-årene til plassen ble nedlagt i 1917 som følge av restriksjoner for å sikre drikkevannet til Oslos sterkt voksende befolkning.

Det er mange plasser i Østmarka som er i ferd med å gro igjen så det kan bli flere dugnader for dem som vil bli med på spennende skattejakt i krattskogen.

Dugnadsgjengen på Sarabråten.
Foto: Steinar Saghaug.

Fuktig reservattur fra Bøvelstad anno 2012

Tekst og foto: Lise Henriksen

Til Grinderdalen – Grasås og Bøvelstadsvartjern

Det er femte år på rad med slåttetreff på Bøvelstad. Med noe så flott som levende trekkspillmusikk og dans på vollen en lys og fager lørdagskveld sist i juni. Neste morgen er det også femte år på rad med reservattur med «slåttejengen». Alle disse spreke deltakerne som er sugne på en tur i skikkelig Østmarka-terreng.

Denne dagen regner det, så en planlagt langtur til Høgkollen nord for Søndre Krokvann blir kortet ned til en lett fire – timers vandring i regndresser. Men ingen sure fjes av den grunn. Deltakerne er humørfylte og entusiastiske, som alltid. Vi er elleve i alt – en

passe stor gjeng. Flere av oss er gamle kjenninger, som er tro mot den tradisjonsrike slåttetreffhelgen. Programmet er da også innholdsrikt; med ljåslått og hesjing lørdag, etterfulgt av vandring i skogreservatet søndagen. Bøvelstad er intet mindre enn en perle – stedet er blitt en grønn oase i tjukke Østmarka-skauen, og DNT-hytta er nyrestaurert og innbydende.

Det er ikke lange biten fra Bøvelstad til Grinderdalen, denne spektakulære forkastningen eller sprekkedalen mellom Grinderen og Støttumfjorden i Børtervann. Grinderbekken er full av vann, men det går greit å følge det gamle tråkket oppover. Litt kronglete i

starten, riktignok. Landskapet er vilt og mektig, med stupbratte åssider og digre steinurer nederst. Grinderdalen består av fire slorer, eller fem, om vi regner med den nederste. En slor er et langstrakt og fuktig myrparti, fine å gå på på barfrostføre, på is med tynt snølag. Men nå er det bare bløtt og fuktig. Skjønt man opplever en egen, fortettet stemning i slikt vær.

I det gråværstunge landskapet tar vi oss god tid oppover, og botaniserer hele veien. Trond Høy, biolog/botaniker og gammel Bøvelstad-speider er med. Han er oldebarn av Johan Henrik Borrebæk (1860–1921), juristen og naturelskeren som skrev tre vakre bøker om skognatur, fugler og blomster rundt forrige århundreskiftet. I boken «Paa uvante stier

– fodture i Kristiania omegn» fra 1903, skildrer han en tur gjennom Østmarka, fra Nordstrand til Enebakk, med sin særegne forkjærlighet for blomster og vekster. Artikkelen er gjengitt i «Nytt fra Østmarka» nr. 2/2010, under tittelen «Til Enebak».

Mindre kjent er det at hr. Borrebæk har fått en ås oppkalt etter seg i Østmarka – Borrebækås – mellom Nordre Bjørtjern og Seter-tjern. Det var etter at han overtok en eiendom ved N. Bjørtjern i «Tveter skog» og satte opp en hytte her, og som Tronds familie fremdeles eier.

Grinderdalen er en opplevelse i seg selv, her er gammelskog nok til at man får villmarksfølelse. Midtveis lurer noen på om vi alt er

Fuktig gjeng med botaniker Trond Høy i front.

Ville, våte Grinderdalen.

framme ved Grinderen, men det er bare beveren som har demmet opp en av slorene til en diger innsjø. Så turkartet må antakelig revideres litt. Av blomster kan vi liste opp ballblom, linnea, maiblom, tysbast (for lengst avblomstret), markjordbær, skogsvinerot, vendelrot, bukkeblad, enghumbleblomst, tveskjeggveronika, leddved og en enslig liten lønn, for å nevne noe. Navnet Grinderen har sin opprinnelse fra gården Grini i Rælingen.

Bøvelstad-speiderne av 2. generasjon hadde for øvrig sitt eget klatrefelt på vestsiden av Grinderdalen. Det var på slutten av 1970- og langt inn i 1980-årene, da de dannet en egen klatregruppe som stadig utforsket stupene, og klatret «Grindersvaet» i flere varianter, også ren friklatring. Det påstås at de fant en hule i fjellet som gikk helt fra toppen og ned. Ingen andre enn speiderne fra

Lambertseter har antakelig klatret her, verken før eller senere.

For hundre år siden ble Grinderdalen demmet opp med i alt fire demninger, for å fløte tømmeret ned i Børtervann og videre til Glomma og Fredrikstad. Det var i firmaet And. H. Kiærns tid, som hadde kjøpt de 34.000 mål store Rausjøskogene i 1907. Tømmeret ble fløtet etappevis nedover, idet man demmet opp én sløre av gangen. Det skal også ha stått ei hytte for skogsarbeidere og fløterne oppe ved sørvestsiden av Grinderen. Dette har Bjørnar Hansen på Nersaga i Rausjøgrenda fortalt meg.

Bjørnar, f. 1927 på Børtermoen, jobbet hele sitt yrkesliv som skogsarbeider og tømmerkjører i Østmarka. Med egne hender bygde han seg vintervei i øverste del av Grinderdalen, opp til Støttumåsen. For å lette fram-

kommeligheten for seg og hesten la han opp en halvannen meters slyngvei med fine steinkanter i den bratte lia, med hakke, øks og spade. Dette gjorde han på fritiden, uten betaling. Så tilhører nok Bjørnar en tid som aldri kommer igjen.

I øverste del av Grinderdalen går tråkket opp fra dalen og litt opp i åsen. Så åpenbarer Grinderen seg. For meg har dette vannet alltid hatt noe spesielt ved seg av skogsus og dype, grønne skoger. Vannet ligger langt unna for de fleste, men vinterstid krysser en mye brukt skiløype vannets nordende. Grinderen og det uveisomme terrenget omkring har dog en helt annen karakter sommerstid. Reservatskogen omslutter vannet på alle kanter, og på en dag som denne ligger vannspeilet som et sort øye i landskapet. Vi tar dagens hovedrast ved sørenden – det har liksom blitt tradisjon på disse reservatturene. Her sitter vi på restene etter noen gamle steintufter – etter ei koie eller skogshusvære, vil jeg tro.

Grinderdalen har vært våt også i tidligere år. I oktober 1976 stod den under en meter vann, og skyene subbet i tretoppene, ifølge Bøvelstad-speiderne, som likegodt tok seg en padletur oppover Grinderdalen til Grinderen og videre nordover helt til Aurtjern. En kano fikk hard medfart i et stryk på hjemturen. Skjønt mange er det, både før og etter dem, som har padlet, staket og båret kanoen gjennom Grinderdalen. Men ikke alle er lystne på å gjøre det om igjen.

Før vi går vi løs på frodige Grasdalen, må vi krysse Grinderbekken på et gammelt vad, som egentlig er rester etter den øverste demningen. Grasdalen er på sin side et typisk «reservatdrag», i de øvre delene er den gan-

Skaukar ved sørenden av Grinderen.

ske lik Korsdalen som ligger ved Nordby-sjøen litt lenger øst. Her er det stemningsfullt med vannsig og myrpartier i dalbunnen og med passe bratte granlier som innramning.

Men vær litt observant, for midtveis oppi Grasdalen forsvant Arild i et myrhull på en av de første turene. Han var heldig; fikk dra-hjelp opp, og kunne fortsette sin karriere som dugnadsarbeider og første hyttesjef på

Typisk reservatdrag – Grasdalen

«Nye Bøvelstad». Arild skulle bare se nærmere på en rød pinne i myra, slike vi ser ganske mange av i terrenget her omkring.

Det er «mosefolket», skogforskerne fra Institutt for skog og landskap på Ås, som har satt ut pinnene på små prøvefelter i forbindelse med vegetasjonsovervåkning av bunnvegetasjon i barskog. De registrerer blant annet mosedekket i reservatskogen og har konstatert at mosene stadig legger på seg på grunn av lengre vekstsesonger og fuktigere klima. Per 2006 hadde mosedekket økt med 30 prosent over en 15 års periode. Det høres mye ut. Men nettopp moser, i mange sjatteringer og farger, gjør seg sterkt gjeldende i disse makeløst stemningsfulle reservatdragene. Vi har flere ganger truffet skogforsker Tonje Økland og kollegene på Brakka i Deliseterdalen, der de har sin base under feltarbeidet.

Oppe i Grasdalen gjør vi en stopp der turlederen, Lise, gir litt faglig føde om alskens vekster i reservatskogen, hentet fra Økolo-

På Grasås

gisk landskapsplan for Sør- og Østmarka. Fra toppen av Grasdalen går vi til en forandring sørover og stikker oppom den vesle knatten litt vest for hovedtoppen på Grasås, eller Grasdalshøgden, som den også kalles. Her er det åpent og fint med utsyn over til Tonnekollen og gløtt mot Lørenskog. For noen år siden kunne man se rett inn i Krokvannskalven. Men de gamle utsynene gror igjen nær sagt overalt. I Østmarka finnes det flere Grasåser, som på vestsiden av Deliseterfjorden. De kan ha fått sitt navn etter en skogbrann siden det gjerne kommer stor, frisk grasvekst i årene som følger.

På nordøstsiden av Grasås lå det forresten en fin, liten laftet koie for en del år siden, som var mye brukt en ti-års periode. Det var noen kamerater fra Bøler-kanten som bygde den, skikkelige skaugutter. En av dem fikk seg hytte i Rausjømarka, en annen tok seg jobb som tømmerhogger og har senere bosatt seg i Østmarka.

Og jammen klarer det ikke opp før vi går ned en ganske bratt skråning fra Grasås mot Bøvelstadsvarttjern. Nå får vi en spennende hjemtur langs Bøvelstadsvarttjern – dette bortgjemte tjernet som er ganske uframkomelig på vestsiden. Her stuper nemlig Korpåsen rett i tjernet. Men på østsiden går det fint an å ta seg fram.

De fineste blomsteropplevelsene fikk vi da også ved Bøvelstadsvarttjern, både på nord-siden og østsiden av vannet. Nevnes kan både perle- og klokkevintergrønn, firblad, bregnen skjørlok på en liten bergvegg, avblomstret bekkeblom med sine artige «knappblomster» og mye gulldusk. Videre er det krossved og dunkjevle, orkideene natt-

Klokkevintergrønn

Gulldusk ved Bøvelstadsvarttjern

fiol og marihand og den artige gressveksten lyssiv, hvis hvite marg eller «tråd» ble brukt som veke i tranlamper i eldre tid.

Litt kronglete er det et parti sørøst ved Bøvelstadsvarttjern, så det er egentlig best å gå siste stykket over Brentås og så skrå ned i dråget nord for Bøvelstad. Brentås er et nydelig stykke Østmarknatur, en åsrygg med såkalt lavfuruskog, som er furuskog med mye lav i skogbunnen. Her er fine, små utsyn der følelsen av villmark så avgjort er til stede.

Tilbake på «bruket» har vi gått rundt sju og en halv kilometer i rolig tempo, på sti, tråkk og i terrenget. Så er det da opplevelsene som teller, snarere enn tilbakelagt distanse. Turen kan i alle fall anbefales, som en rundtur fra Bøvelstad, i både sol og regn. Ta gjerne også turen på barfrostføre.

Lise, Merete og Anne Kathrine på Brentås

Støtt Østmarkas Venner via Grasrotandelen

ØSTMARKAS VENNER

Organisasjonsnummer: 871278202

32774871278202

I forrige nummer lånte vi utsnitt av et vakkert høstbilde fra Nøkle vann til en annonse. Vi kom i skade for å utelate fotografens navn. Hun heter Anne Marie Torgersen og har nettopp hatt fotoutstilling med Østmarkstemninger på Oppsal bibliotek.

Lillian Røss er død

Den 17. april 2012 sovnet Lillian Røss inn, en av Østmarkas sprekkeste og ivrigste turdamer. Blide, hyggelige Lillian fra Siggerud ble 89 ½ år. Hun var fast gjest på Vangen skistue og på Sandbakken gjennom mange år. Duket hun ikke opp, var hun gjerne på leting etter kjentmannsposter et annet sted i Oslomarka. Hun var nemlig godt kjent over alt, også i Sørmarka.

Å jakte på poster hadde Lillian gjort i over femti år, først som orienteringsløper på landslaget, senere som årvisst deltaker i verdensmesterskap for veteraner som hun vant to ganger. Hun stortrivdes i det gode o-miljøet i Oppsal I.F. Både i tenårene og som voksen, var Lillian konkurransesvømmer, det var slik idrettskarrieren begynte. Faren og idrettsmannen Alf Røss hadde fått henne i gang både med trening og skauturer, den gang i Nordmarka.

Da barna ble store, tok hun sosionomutdanning og ble styrer av Lambertseter eldresenter. Lillian kom så lett i kontakt med folk og hadde en egen, inkluderende evne. Et raust og utadvendt menneske var hun, med stor omtanke for andre. Lillian var heller ikke redd for å si ifra, om så gjaldt, spesielt på andres vegne.

Lillian var hundeelsker, og hun hadde alltid med seg sin fribente turkamerat. Noe av det hun virkelig hadde satt pris på, var å kjøre funksjonshemmede ut på tur om vinteren med hundespenn. Ellers var hun turleder for DNT i åtte år, mest i Norges fjell men også utenlands. For øvrig hadde hun hytte ved Hallangspollen i Frogn.

Med sin gamle bil og med bikkja i baksetet putret hun grytidlig av gårde hver eneste dag i all slags vær, helst til Bysetermosen. Lørdagene elsket hun å farte på loppemarkeder. Ellers var hun en trofast deltaker på alle møtene til Østmarkas Venner.

Husarbeid var ikke hennes sterke side, som hun selv sa. Så fikk hun da til gjengjeld brukt livet sitt i skogen og fjellet mer enn de fleste, så lenge helsa holdt og enda lenger.

De siste årene skrantet hun og måtte iblant på sykehuset. Da lengtet hun seg syk etter Østmarka, og hun var ikke sen om komme tilbake til alle turvennene som ventet, om hun så måtte slepe seg opp bakkene til Vangen. En liten hvilekrakk fikk hun etter hvert satt opp, i krysset ved Vangen-veien.

Det ble så merkelig tomt etter Lillian, både i Østmarka og på Vangen. «Skogens dronning», som jeg kalte henne, vil bli sterkt savnet.

Lise Henriksen

Nyrevidert Østmarka-bok

- 1200 oppslagsord
- Større artikler om Losby, Sarabråten og Rausjøgrenda
- Turforslag: sykkelturner, kano-turner, hytte-til-hytte-turner
- 140 historiske bilder
- 160 nye bilder
- Kart i 1:50 000
- 230 sider

Medlemspris,
Østmarkas Venner
310,-
Ord. pris kr. 378,-

Hva er nytt? Boka er oppdatert med nye opplysninger og en mengde nye bilder. I tillegg får du 200 nye oppslagsord, større format og flere sider. Nye tema-artikler om koier i marka og Østmarka under krigen.

Boka selges i de fleste bokhandlere og på enkelte markastuer. Skal du ha boka til medlemspris, må du kjøpe den rett fra forlaget (med kupongen nedenfor eller på www.frie-fugler.no), på et ØV-arrangement eller på Sandbakken.

Av Even Saugstad
Utgitt i samarbeid med
Østmarkas Venner

Ja, send meg eks av **Østmarka fra A til Å** til medlemspris kr. 310,- (ord. pris kr 378,-)

Bøkene sendes til (skriv tydelig!):

Navn: ☐ Jeg er medlem av Østmarkas Venner

Adresse:

Postnr./-sted:

Bøkene sendes som B-post med faktura vedlagt. Ved bestilling før 31.12.12 sendes boka/bøkene uten portotillegg.

Send kupongen til:

Frie Fuglers Forlag
Enebakkeveien 870
1404 Siggerud

eller: bestilling@frie-fugler.no

Bøkene kan også bestilles på www.frie-fugler.no (Oppgi medlemsnummer i Østmarkas Venner)

Endelig ei ny og innholdsrik bok «Østmarka fra A til Å»

Av Steinar Saghaug

Det er utgitt mye litteratur om marka gjennom årene. Østmarka er underrepresentert i forhold til bl.a. Nordmarka, og derfor hilses en hver ny bokutgivelse om vår mark velkommen.

Sigurd Senjes bok *Østmarka*, utgitt første gang i 1974 og nyutgaven i 1987, var lenge den eneste Østmarkaboka. I 2003 utga Finn Erhard Johannesen en nyrevidert og utvidet utgave av Senjes bok.

Even Saugstads skrev og utga *Østmarka fra A til Å* i samarbeid med Østmarkas Venner

i 2000. Dette ble den nye generasjon markabrukeres bok om Østmarka. Boka har i flere år vært utsolgt fra forlaget.

Det er derfor en etterlenget ny bok om Østmarka som Even Saugstad nå har skrevet. Den nye «Østmarka fra A til Å» har et større format og med ca. 300 gamle og nye bilder framstår den som et ordentlig praktverk. Boka har over 1200 oppslagsord som gir faktaopplysninger og forteller historien bak steder, aktiviteter og personer knyttet til Østmarka. Boka kan brukes som et oppslagsverk og har kart som gjør det lett å finne fram til

Visste du at....

- kong Carl av Norge/Sverige malte et bilde av Nøkle vann i 1864 som nå henger på Slottet. Og er gjengitt i boka!
- det over to kilometer lange vannet Svartoren kan krysses med en trekkflåte
- brødrene Albert og Johan Næs fra Vålerenga flyttet inn i Østmarka omkring 1900, og ble der!
- komponisten Johan Halvorsen fikk inspirasjon til «Huldreløkk» under et besøk på Huldreheimen ved Ramstad-sjøen
- en eksentrisk tysker har malt bibelske motiver på fjellveggene ved Sandbakken
- midt i den nå nesten avfolkede Rausjøgrenda var det egen skole og postkontor

- det er to steder som heter Finnland i Østmarka
- Ski kommunes høyeste tre står i Østmarka og er 35 meter høyt, mens Østmarkas sannsynligvis tykkeste tre er Blåtjerngrana som måler 3,65 i omkrets
- sirkuskongen Arnardo leide i flere år ei hytte nær Skraperudtjern og hypnotiserte hanen på Skullerud gård til å sitte og røyke
- lærer Johs Skau fra Vålerengen skole var den første som satte navnet «Østmarka» på skogområdet øst for hovedstaden og begynte å bruke det til turer for skolebarna omkring 1910

(kuriose opplysninger fra baksida av boka)

omtalte steder. Det er større artikler om bl.a. Sarabråten, Losby, kanoturer i Østmarka, koier og småhytter mv.

Den nye «Østmarka fra A til Å» er den mest omfattende samling av informasjon og fakta om Østmarka som finnes. I utgangspunktet kan en bli litt reservert overfor «leksikonbegrepet». Men en oppdager fort at oppslagsverkets form og oppbygging inviterer til lesning nesten fra perm til perm. Uansett hvor godt en mener å kjenne Østmarka vil en få ny informasjon og kunnskap samt mange kuriøse opplysninger som vil gi turene mer innhold. Boka fungerer også som en reiseveileder til «drømmesteder» i Østmarka som vi kanskje må nøye oss med å lese om, men aldri vil få oppleve i virkeligheten. Først og fremst vil boka tjene som veileder til nye og tidligere turmål i Østmarka for vår og kommende generasjoner.

Even Saugstad driver Sandbakken markastue sammen med samboeren Irene Asphaug. Forfatterens nærhet til Østmarka og kontakten med markabrukerne har satt sitt tydelige preg på boka. Boka synes kvalitets-sikret med hensyn til at alle fakta er korrekte (jeg har ikke funnet en eneste feil) og boka er skrevet av en som åpenbart elsker Østmarka.

Jeg kan anbefale «Østmarka fra A til Å» til alle som bruker Østmarka i friluftsliv og rekreasjonssammenheng eller ønsker å bli bedre kjent med dette fantastisk flotte og varierte skogsområde. Bedre julegave kan ingen ønske seg!

Husk: Å lese er for hjernen hva mosjon er for kroppen.

Sandbakken i måneskinn. Foto: Even Saugstad.

Om forfatteren

Even Saugstad (f. 1960) har trasket, syklet, gått på ski og padlet Østmarka på kryss og tvers. Han har samlet informasjon om marka i en årrekke, noe som resulterte i første utgave av «Østmarka fra A til Å» som kom i 2000. Nå har han oppdatert og revidert bestselgeren.

Even er oppvokst og har bodd i mange år på Oppsal og Bøler med Østmarka som nærmeste nabo. Fra 2003 har han drevet Sandbakken markastue sammen med Irene Asphaug. Han har tidligere skrevet og gitt ut bøkene «Sykkelturer i Østmarka», «Hilsen fra Oslomarka», «Sandbakken 50 år» og «Byoriginaler i Oslo».

Han driver Frie Fuglers Forlag hvor han gir ut egne og andres bøker innen feltet lokalhistorie og friluftsliv.

Varsel om årsmøte i Østmarkas Venner

I henhold til foreningens vedtekter skal det avholdes årsmøte hvert år innen utgangen av mars måned. Styret i Østmarkas Venner varsler herved medlemmene om at årsmøtet avholdes

torsdag 21. mars 2013 kl. 19 på Skullerudstua.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være sendt styret innen 15. januar 2013

Vi ønsker alle venner av Østmarka en god jul og et godt nytt år!

Støtt vårt arbeid med nasjonalpark i Østmarka

Bli medlem du også!

Du som vil støtte Østmarkas Venner, bli medlem! Skriv navn og adresse her, klipp ut og send til: Østmarkas Venner, Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo

Navn:

Telefon:

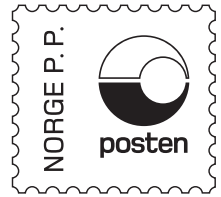
Adresse:

Postnummer og -sted :

Kontingenten er kr 150 per år. Borettslag, bedrifter og organisasjoner kr 300 per år. Blankett vil bli tilsendt etter innmelding.

Eller meld deg inn via: www.ostmarkasvenner.no

Statnett arbeider nå med en ny plan for strømforsyningen til Osloområdet. Den kan i værste fall få dramatiske konsekvenser for Østmarka, så her må vi være «føre var» og sette oss godt inn i planene.

Østmarkas Venner inviterer derfor til **ekstraordinært medlemsmøte**:

Omlegging av nettforsyning til Oslo

Konsekvenser for Østmarka, nasjonalparken og verneområder

Torsdag 7. februar kl. 19.00 på Skullerudstua

Innlegg ved Statnett og Østmarkas Venner

Alle er hjertelig velkomne til et viktig møte som kan være avgjørende for Østmarkas framtid.

Tradisjonen tro serverer vi kaffe og wienerbrød før møtet starter.